ರಂಗ ಕೊಳಲನೂದಲಾಗಿ

1. **Ref.:** Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 4, Krishna Leele, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru, page No. 103
2. **Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi, page No. 489
3. **Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 4, Keerthana Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao, page No. 161
4. **Note:** Lyrics given without highlights are as per Ref. 1. The wordings given in yellow highlights are as per Ref. 2. The wordings given in Ref. 3 are a mix of Ref. 1 and Ref. 2.
5. **Note:** Singer has followed lyrics as in Ref. 2.

ರಾಗ: ನೀಲಾಂಬರಿ ತಾಳ: ಅಟ	ರಾಗ: ಆರಭಿ ತಾಳ: ಏಕ
ರಂಗ ಕೊಳಲನೂದಲಾಗ	ರಂಗ ಕೊಳಲನೂದಲಾಗಿ
ಮಂಗಳಮಯವಾಯ್ತು ಧರೆ, ಜ- ॥ ಪ ॥	ಮಂಗಳಮಯವಾಯಿತು ಧರೆ ಜ-
ನಂಗಳು ಚೈತನ್ಯ ಮರೆದು	ಗಂಗಳು ಚೈತನ್ಯ ಮರೆದು
ರಂಗಧ್ಯಾನಪರರಾದರು ॥ ಅಪ ॥	ಅಂಗ ಪರವಶವಾದುವು
ಬಾಡಿದ ಮಾಮರಗಳು ಗೊನೆಯೊಡೆದವು	ತೀಡಿದ ಮಾರುತ ಮಂದಗತಿಗೆಯ್ದು
ತೀಡುವ ಮಾರುತ ಮಂದಗತಿಗೊಯ್ಯೆ	ಬಾಡಿದ ಅಲರು ಫಲ ಗೊಂಚಲು ಬಿಡೆ
ಬಾಡಿದ ಬರಲು ಫಲದ ಗೊಂಚಲು	ಪಾಡಲೊಲ್ಲವಳಿ ಕುಲಗಳು
ಪಾಡಲೊಲ್ಲವಳಿ ಕುಲಗಳು	ಬಾಡಿದ ಮಾಮರ ಚಿಗುರೊಡೆಯೆ
ಹೇಡಿಗೊಂಡವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ ಗಿಳಿ ಮಾ-	ಹೇಡಿಗೊಂಡವು ಜಾಣ್ವಕ್ಕಿ ಗಿಳಿ ಮಾ-
ತಾಡದೆ ಕಳೆಗುಂದಿದವು ಕೋಗಿಲೆ	ತಾಡದೆ ಕಳೆ ಕುಂದಿದುವು ಕೋಗಿಲೆ
ಓಡಾಟ ವೈರಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಖಗಮೃಗ	ಓಡಾಟ ವೈರಾಟ ಬಿಟ್ಟು ಖಗಮೃಗ
ಗಾಢ ನಿದ್ರಾವಶವಾದವು ॥ 1 ॥	ಗಾಢ ನಿದ್ರಾವಶವಾದುವು
ಕೆಳಗಿನುದಕ ಉಬ್ಬೇರಿ ಬಂದುವು	ತಳದುದಕ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂದುವು
ತುಳುಕಿ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ನಿಂದಳು ಯಮುನೆ	ತುಳುಕಿ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ನಿಂದಳು ಯಮುನೆ
ಮಳೆಯ ಮೋಡೊಡ್ಡಿ ಮೇಘಾಳಿ ಧಾರಿಟ್ಟುವು	ಮೇಲೆ ಮೇಲೋಡಿ ಮೇಘಾಳಿ ಧಾರಿಟ್ಟುವು
ಕಲುಕರಗಿ ಕರಗಿ ನೀರಾದುವು	ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ನೀರಾದುವು
ನಳಿನ ಚಂಪಕ ನಾಗ ಪುನ್ನಾಗ ಪಾ –	ನಳಿನ ಚಂಪಕ ನಾಗ ಪುನ್ನಾಗ ಪಾ -
ಟಲ ಸೇವಂತಿಗೆ ಕುಂದ-ಮೊಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬ-	ಟಲ ಶಾವಂತಿಗೆ ಕುಂದ ಬಕುಳವು
ಕುಲ ಮಾಲತಿ ಜಾಜಿ ಪರಿಮಳಗೂಡಿ	ಮಾಲತಿ ಜಾಜಿ ಪರಿಮಳಗೂಡಿತು

ನೀಲಾಂಗನಂಘ್ರಿಗೆ ನೆರೆದುವು ॥ 2 ॥

ನೀಲಾಂಗನಂಘ್ರಿಗೆರಗಿದವು

ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಗಿದು ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯೊಳು
ವತ್ಸದೊಡಲಾಸೆ ಜರಿದು ಎಳೆ ಹಲ್ಲ
ಕಚ್ಚದಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ ನಿಂದುವು ತಮ್ಮಯ
ಪುಚ್ಛವ ನೆಗಹಿ ನೀಂಟಿಸಿ
ಅಚ್ಯುತನಾಕೃತಿ ನೋಡಲು ಸುರರಿಗೆ
ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು ಆವು ಕಂಡಾನಂದ
ಪೆಚ್ಚಿ ಮುಕುಂದನ ಲೀಲಾವಿನೋದಕೆ
ಮೆಚ್ಚಿ ಕುಸುಮವ ಸುರಿದರು ॥ 3 ॥

ಮುದ್ದು ಮೋಹನನ ಮಂಜುಳ ಸಂಗೀತ
ಸದ್ದನಾಲೈಸಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲ
ಬುದ್ಧಿ ಸೂರಾಡಿ ಆನಂದ ವಾರಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಪರವಶರಾದರು
ಸಿದ್ಧ ಮುನಿಜನರಿದ್ದ ಸಮಾಧಿಯೊ-
ಳೆದ್ದು ಕುಣಿದರು ಎದುರೆದುರಾಗಿ
ಗದ್ದುಗೆಯರಸನೋಲೈಸಿ ಕೊಂಡರು
ಗೆದ್ದರು ಭವ ಸಮುದ್ರವ

ಮುದ್ದು ಮೋಹನನ ಮಂಜುಳ ಸಂಗೀತ
ಸದ್ದನಾಲಿಸಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲ
ಬುದ್ಧಿ ಸೂರಾಡಿ ತಮ್ಮಾಲಯವನೆ ಬಿಟ್ಟು
ಎದ್ದು ಪರವಶರಾದರು
ಸಿದ್ಧ ಮುನಿಜನರಿದ್ದ ಸಮಾಧಿಯಿಂ -
ದೆದ್ದೆದ್ದು ಕುಣಿದೆದ್ದರು ಎದುರಾಗಿ
ಗದ್ದುಗೆಯರಸನ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರು
ಗೆದ್ದರು ಭವದ ಸಮುದ್ರವನು ॥ 4 ॥

ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಗಿದು ತೊರೆಯಲು ಮೊಲೆಯು
ವತ್ಸಗಳೊಡಲಾಸೆಯು ತೊರೆದೆಳೆ ಹುಲ್ಲ
ಕಚ್ಚಿರಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂದುವು ಗೋವ್ಗಳು
ಪುಚ್ಛವ ನೆಗಹಿ ನೀಂಟಿಸಿ
ಅಚ್ಯುತನಾಕೃತಿ ನೋಡಲು ಸುರರಿಗೆ
ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ನಾವು ಕಂಡೆವೆಂದು
ಮೆಚ್ಚಿ ಮುಕುಂದನ ಲೀಲಾ ವಿನೋದಕೆ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಸುಮವ ಸುರಿದರು

ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಗೋಪಾಲ ಮೂರುತಿ
ಆ ಮಧುಕುಂಜ ವನದಿ ತ್ರಿಭಂಗಿಯಲಿ
ಹೇಮಾಂಬರವುಟ್ಟು ಗೀರುಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ
ನಾಮ ಮುಕುಟದ ಬೆಳಕಿನಲಿ
ದಾಮ ವನಮಾಲೆ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಕೌಸ್ತುಭ
ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಂದರ ವಿಠ್ಠಲ ರಾಯನ
ರಾಮಕ್ರಿ – ಗುಂಡಕ್ರಿ ಮೇಘರಂಜನೆ ಪಾಡಿ
ಸಾಮ ಗಾನ ಪ್ರಿಯ ನಮೊ ಎಂದರು ॥ 5 ॥

ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಗೋಪಾಲ ಮೂರುತಿ
ಆ ಮಧುಕುಂಜ ವನದಿ ತ್ರಿಭಂಗಿಲಿ
ಹೇಮಾಂಬರವುಟ್ಟು ಸುಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ
ನಾಮ ಮಕುಟದ ಬೆಳಗಿನಲಿ
ಧಾಮ ವನಮಾಲೆ ಬಹಿರ್ಭೂಶಿತ
ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಂದರ ವಿಠ್ಠಲ ರಾಯನು
ರಾಮಕ್ರಿಯ ಮೇಘರಂಜನಿ ಪಾಡೆ
ಸಾಮವೇದ ನಮೋ ನಮೋ ಎನ್ನೆ

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಳಲನೂದಿದಾಗ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ದಾಸರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಚೈತನ್ಯ ಮರೆದು – ಮೈಮರೆತು.

ತೀಡಿದ ಮಾರುತ – ಬೀಸಿದ ಗಾಳಿ.

ಅಳಿಕುಲಗಳು – ದುಂಬಿಗಳು.

ಮಾಮರ – ಮಾವಿನಮರ.

ಬರಲು = ಒಣಗಿದ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು

ಹೇಡಿಗೊಳ್ಳು = ನಿಸ್ಸತ್ತ್ವವಾಗು

ಜಾಣ್ವಕ್ಕಿ = ಚಕ್ರವಾಕ

ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ = ಚಕ್ರವಾಕ

ಖಗ ಮೃಗ – ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ಪಶುಗಳೂ.

ಮೇಘಾಳಿ ಧಾರಿಟ್ಟುವು – ಮೋಡಗಳ ಗಡಣ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಮಳೆಗರೆದವು.

ಬುದ್ಧಿ ಸೂರ್‍ಯಾಡಿ – ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ; ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದಂತೆ; ಭ್ರಮೆಯಿಂದ.

ವೈರಾಟ = ಹಗೆತನ

ಒಡ್ಡು = ವ್ಯಾಪಿಸು

ನಳಿನ = ಕಮಲ

ಚಂಪಕ = ಸಂಪಿಗೆ

ಬಕುಳ = ಬಕುಲ = ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂವು ಕೊಡುವ ಒಂದು ವೃಕ್ಷ

ನಾಗ = ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ

ಪುನ್ನಾಗ = ಕರಿಯ ಎಲೆಬಳ್ಳಿ

ಪಾಟಲ = ಪಾದರಿ

ಒಡಲಾಸೆ = ಕರುವಿನ ಪ್ರೀತಿ

ನೀಂಟಿಸಿ = ನೇರವಾಗಿ ಮಾಡಿ

ಬುದ್ದಿ ಸೂರಾಡಿ = ಸಂಭ್ರಾನ್ತರಾಗಿ ಭ್ರಾ ತ

ಗದ್ದಿಗೆಯರಸ = ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ

ಮಧುಕುಂಜ ವನ = ವೃಂದಾವನದ ಒಂದು ಭಾಗ

ರಾಮಕ್ರಿ, ಗುಂಡಕ್ರಿ ಮೇಘರಂಜಿನಿ = ಇವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಮೂರು ಘನ ರಾಗಗಳು

ವತ್ಸಗಳು – ಕರುಗಳು.

ಪುಚ್ಛವ ನೆಗಹಿ ನೀಂಟಿಸಿ – ಬಾಲವನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿ.

ತ್ರಿಭಂಗಿ – ನಾಟ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ; ದೇಹದ ಮೂರು ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು.

ಗೀರ್ಗಂಧ – ಗಂಧದ ಗೀರು (ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ).

ದಾಮ – ನಡುಪಟ್ಟಿ.

Classification: Keerthane
Ankita: purandara vittala
Location: NA
Category: Krishna Leele
Sub-Category: ranga, kolalu, mangala, bhumi, Dhyana, phala, gili, pakshi, kogile, nidde, niru, Yamuna, male, kallu, mallige, pushpa, Krishna, govu, halu, achyuta, sura, mukunda, mohana, Gopala, mane, muni, jana, arasa, bhava, Samudra, manohara, madhu, kaadu, gandha, Kasturi, gopi, Priya, Ananda,
Pravachana: NA
Explanation: NA